

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทย ให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทันให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้อย่างมั่นคง แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ มีวินัยพร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 52 -55) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษ ที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2) และการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลก ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย กำเนิดถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นไปตามเจตนารมณ์ มาตรา 80 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิตมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และ การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกใน

การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 5)

ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะและความมีวินัย ถ้าสามารถปลูกฝัง ส่งเสริม หรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสาธารณะและความมีวินัย ด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวมมีการใช้สมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักแบ่งปัน โอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่นทำให้การดำเนินชีวิตมีระเบียบ เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ปัญหาที่เกิดการเอาเปรียบคนอื่น ปัญหาการทำลายสาธารณะสมบัติต่าง ๆ จะลดลง การเห็นประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์พวกพ้องก็จะลดลง และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น การพัฒนาจิตสาธารณะและความมีวินัย ให้เด็กนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งต้องปลูกฝังและเสริมสร้างไว้ตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อให้เขาได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอเป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนาตนเองโดยในการปลูกฝังนั้นควรให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะและความมีวินัย รวมทั้งมีการฝึกฝนและให้เด็กได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้เด็กเกิดการกระทำที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะและความมีวินัย อย่างแท้จริงจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยและการพัฒนาวินัยนักเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จนั้นกรมสามัญศึกษาได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีระเบียบวินัย จำแนกออกเป็น 6 ด้าน คือ การตรงต่อเวลา ความสะอาด การแต่งกาย การเข้าแถว การแสดงความเคารพ และการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและแนวปฏิบัติของโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 43)

สถานการณ์จำลองเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะ ความคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริง เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริง สถานการณ์จำลองสามารถทำซ้ำได้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนหรือกระทำซ้ำ ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด และการสร้างสถานการณ์จำลองขึ้น เพื่อการคิดแก้ปัญหา มีเหตุผล กล้าตัดสินใจ ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การมีวินัยในตนเอง และฝึกความกล้าของผู้เรียนให้กล้าคิด

กล่าวทำ กล้าแสดงออก เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่ดี ดังคำกล่าวที่ว่า (ทิสนา เขมณี. 2553 : 373) การเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีบรรยากาศที่สนุกสนานนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมอย่างมีชีวิตชีวา มีการเคลื่อนไหวอริยาบถบ่อย ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจต่อการเรียน เป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนมุ่งช่วยให้เกิดผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์จริง และเกิดความเข้าใจในสถานการณ์หรือเรื่องที่มีตัวแปรจำนวนมากมีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน การสร้างสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่ม กระบวนการสื่อสาร กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการคิด กระบวนการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ผู้เรียนอาจพบได้ในชีวิตประจำวัน (สุวิทย์ มูลคำ. 2546 : 74 – 75) สถานการณ์จำลองเป็นการจัดสภาพแวดล้อมเรียนแบบของจริง หรือให้มีความใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด การใช้สถานการณ์จำลองในการสอน จึงเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจ จากสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่นั้น ในแนวทางที่เหมาะสม จึงนับว่าเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจนตัญญา คำดี (2553 : 63) ผลการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลอง ศักดิ์ชัย สิริศักดิ์ (2551 : 58) การพัฒนาวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านบึงโพธิ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยการใช้บทบาทสมมติ การแสดงละคร สถานการณ์จำลองและเกม พบว่า ระดับการปฏิบัติของนักเรียนอยู่ในระดับเป็นประจำ ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นและประสบการณ์ของผู้วิจัยเองที่เป็นผู้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างประถมศึกษาและมีมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนในช่วงชั้นนี้ ขาดจิตสำนึกสาธารณะหลายด้าน อาทิ ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อส่วนรวม ไม่ทำความสะอาดห้องเรียน ชอบขีดเขียนตามโต๊ะ เก้าอี้ ขาดวินัยในตนเอง มั่งง่าย ทำลายสาธารณะสมบัติ นำสิ่งของที่เป็นสาธารณะสมบัติไปเป็นของตัวเอง ปัญหาดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ และความมีวินัย ประกอบกับผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง ประจำปีการศึกษา 2553 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองใหม่สุวรรณภูมิ มีผลคุณลักษณะทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับ ดีเยี่ยม ส่วนด้านวินัยและจิตสาธารณะ อยู่ในระดับ ดี ซึ่งถือว่าควรได้รับการปลูกฝังให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น

ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะและความมีวินัย ถ้าสามารถปลูกฝัง ส่งเสริม หรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสาธารณะและความมีวินัย ด้วยวิธีการที่หลากหลายต่อเนื่อง จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการใช้สมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ปัญหาที่เกิดการเอาใจเอเปรียบคนอื่น และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น การพัฒนาจิตสาธารณะและความมีวินัยนั้น จำเป็นต้องหาวิธีที่ต้องปลูกฝังและเสริมสร้างไว้ตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอเป็นพื้นฐานที่สามารถนำไปพัฒนาตนเอง โดยในการปลูกฝังนั้นควรให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะและความมีวินัย รวมทั้งมีการฝึกฝนและให้เด็กได้ปฏิบัติจริง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จัดการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลอง มาใช้ในการปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการขึ้นโดยมีคำถามหลัก ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นอย่างไร
2. กิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัยของนักเรียนมีประสิทธิภาพอย่างไร
3. กิจกรรมสถานการณ์จำลองจะปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัยของนักเรียนได้หรือไม่
4. จิตสาธารณะและความมีวินัยของนักเรียนที่ได้รับการปลูกฝังโดยใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลองเป็นอย่างไรภายหลังระยะเวลาผ่านไป 15 วัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะและความมีวินัยของนักเรียน ก่อนและหลังใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6

4. เพื่อประเมินความคงทนในการเรียนรู้ด้านจิตสาธารณะและความมีวินัยของนักเรียน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตในแต่ละขั้นตอน ออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการ

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขั้นตอนในการสำรวจสภาพปัญหามีขอบเขตเนื้อหา คือ สภาพปัญหาและความต้องการในการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบสำรวจปัญหาและความต้องการการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอน โรงเรียนเมืองใหม่สุวรรณภูมิ ตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2554 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมสถานการณ์จำลอง

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขั้นตอนในการสร้างและหาประสิทธิภาพ ของกิจกรรมสถานการณ์จำลอง ที่ผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมสถานการณ์จำลอง ตามเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้สำรวจมาแล้วในขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินกิจกรรมสถานการณ์จำลองจากผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของแบบวัดจิตสาธารณะและวินัยจากผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะและความวินัยของนักเรียน จากผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลในการพัฒนากิจกรรมสถานการณ์จำลองคือ

2.2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน 2 คน

2.2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 3 คน

2.2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองใหม่สุวรรณภูมิ ตำบล

สระคูอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 12 คน

2.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

2.3.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาที่จะนำมาใช้สร้างกิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัย

2.3.2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของเทคนิค วิธีการของกิจกรรมสถานการณ์จำลอง

2.3.3 จิตสาธารณะและความมีวินัยของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1.1 ขั้นตอนในการทดลองใช้ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง มีขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ประสิทธิภาพของกิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเปรียบเทียบจิตสาธารณะและความมีวินัยก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลอง เครื่องมือที่ใช้ คือ กิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง แบบวัดจิตสาธารณะและความมีวินัยนักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะและความมีวินัย

3.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองใหม่สุวรรณภูมิ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 210 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนเมืองใหม่สุวรรณภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะห้องเรียน ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าเป็นผู้ปฏิบัติการสอน

3.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลอง

ตัวแปรตาม ได้แก่ จิตสาธารณะและความมีวินัยของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความคงทนในการเรียนรู้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขั้นตอนในการวัดคงทนในการเรียนรู้หลังการใช้ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง มีขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การเปรียบเทียบจิตสาธารณะและความมีวินัย หลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลอง 15 วัน โดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะและความมีวินัยนักเรียน เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล

4.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 โรงเรียนเมืองใหม่สุวรรณภูมิ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 34 คน

4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปร ได้แก่ ความคงทนในการเรียนรู้จิตสาธารณะและความมีวินัยของนักเรียน หลังเรียน โดยใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลอง หมายถึง การเตรียมแผนการหรือ โครงสร้างที่เป็นลายลักษณ์อักษร เนื้อหา กิจกรรมการสอนอย่างเป็นระบบ โดยใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลองเป็นสื่อเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัย

กิจกรรมสถานการณ์จำลอง หมายถึง การสอนที่มีการเลียนแบบสภาพสถานการณ์ให้มีความคล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม และสอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ทดลอง ฝึกปฏิบัติ แสดงความคิดเห็น หรือตัดสินใจ เลือกลงแนวทางแก้ปัญหาจากสถานการณ์นั้น

ประสิทธิภาพของกิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละ 80 ของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทดสอบย่อยระหว่างเรียนของนักเรียนทั้งหมด

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละ 80 ของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากแบบวัดจิตสาธารณะและความมีวินัยนักเรียน หลังใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน

ความมีวินัยนักเรียน หมายถึง ความประพฤติของนักเรียน โดยนักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งหรือระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนรวมถึง การแต่งกาย การรักษาความสะอาด การเข้าแถว การทำความสะอาด ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบในการทำงานในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดความสันติสุขแก่สมาชิกในโรงเรียนและ ในสังคม ซึ่งวัดจากคะแนนของการทำแบบทดสอบวัดความมีวินัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

จิตสาธารณะ หมายถึง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทนและการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม ซึ่งวัดจากคะแนนของการทำแบบทดสอบวัดจิตสาธารณะ ระดับคะแนน 1, 2, 3, 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัย หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการเลียนแบบสภาพสถานการณ์ให้มีความคล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม และสอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียนเพื่อให้ให้นักเรียนได้ทดลอง ฝึกปฏิบัติ แสดงความคิดเห็น หรือตัดสินใจ เลือกแนวทางแก้ปัญหาจากสถานการณ์นั้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมสถานการณ์จำลอง 18 สถานการณ์ คือ

กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 1	เรื่อง ยินดีที่พบ
กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 2	เรื่อง ต่างจิตต่างใจ
กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 3	เรื่อง ร่วมแรงร่วมใจ
กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 4	เรื่อง ไม่เห็นแก่ตัว
กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 5	เรื่อง ระเบียบวินัย
กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 6	เรื่อง เพื่อนช่วยเพื่อน
กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 7	เรื่อง ความซื่อสัตย์
กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 8	เรื่อง ที่รักของเพื่อน
กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 9	เรื่อง ประชาธิปไตย
กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 10	เรื่อง คำของเพื่อน
กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 11	เรื่อง คุณค่าของชีวิต
กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 12	เรื่อง หนูช่วยได้
กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 13	เรื่อง สวย ใส สะอาด

- กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 14 เรื่อง งามมารยาท
 กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 15 เรื่อง ฉลาดแต่งกาย
 กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 16 เรื่อง เสียงนาฬิกา
 กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 17 เรื่อง อิกนิตเดียว
 กิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ 18 เรื่อง กิจกรรมนำทาง

การปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัย หมายถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนทางจิตสาธารณะและความมีวินัย โดยใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลองกระตุ้นการเรียนรู้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะและความมีวินัย เพิ่มขึ้น

แบบทดสอบวัดจิตสาธารณะและความมีวินัย หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดด้าน จิตสาธารณะ และความมีวินัย เป็นแบบทดสอบเลือกตอบชนิดสถานการณ์ โดยมีตัวเลือกให้นักเรียนเลือกตอบในแต่ละข้อ 4 ตัวเลือก

ความคงทนของการเรียนรู้ หมายถึง จิตสาธารณะและความมีวินัยของนักเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ สามารถระลึกได้และนำออกมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ หลังจากที่ได้เรียนรู้ผ่านไประยะเวลา 15 วัน วัดได้จากความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบวัดจิตสาธารณะและความมีวินัย ฉบับเดิม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมสถานการณ์จำลองเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ และการเลือกรูปแบบการสอนด้านต่าง ๆ และระดับชั้นอื่นให้เหมาะสมต่อไป
2. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมสถานการณ์จำลอง เพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะและความมีวินัยของนักเรียน มีจิตสาธารณะและวินัยต่อตนเองและส่วนรวมมากขึ้น